

Barraca de vinya del Gall

Castellgalí

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Mas Gall. Balçamuller.
Emplaçament Al camp davant el camí d'accés al bosc del Gall

Coordenades:

Latitud: 41.66644
Longitud: 1.82224
UTM Est (X): 401952
UTM Nord (Y): 4613412

Classificació

Número de fitxa 08061-93
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 006A00017
Fitxes associades:
[Mas Gall](#)
Autoria de la fitxa Cortés Elía, Maria del Agua
Data de registre de la fitxa: dv., 12/05/2006 - 02:00

Descripció

Aquesta és una de les moltes barraques que es troben a l'entorn del mas Gall, una de les més ben conservades. És de planta quadrada, coberta amb cúpula i porta llindada de pedra. És una barraca de planta quadrada, feta amb lloses de pedra bastant grosses. Té la porta centrada en una de les parets, la que dona a migdia, amb llinda de pedra horitzontal. A la façana posterior hi ha oberta una petita obertura similar a una espitllera i a més, a l'interior, hi ha diferents fornícules i prestatges fetes a la mateixa paret interior amb lloses que s'utilitzaven per guardar tot tipus de coses. Les parets d'obra seca puguen verticals, i les lloses a vegades es falquen amb pedres més petites. Fan entre 50 i 60 cm de gruix. La pedra utilitzada és la calcària de Sant Vicenç o de Castellgalí. La coberta és amb cúpula semiesfèrica tancada amb lloses. El pas de la planta quadrada a la circular de la cúpula es fa amb el sistema de petxines de les cúpules amb pedres travesseres que es col·loquen en els angles i permeten pujar la volta. Per l'exterior la cúpula està coberta de terra, fet que la impermeabilitza.

Història

La tècnica de la pedra seca es remunta a la prehistòria i és molt freqüent a tota la conca mediterrània. Es caracteritza per l'ús de la pedra sense morter per a fer diferents tipus de construccions. Generalment la pedra és utilitzada sense treballar i solen ser peces més aviat planes. La pedra tan sols es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com una llinda o una cantonera. A la zona del Bages la pedra seca va lligada al món rural i a activitats productives relacionades amb la vinya. S'utilitza per a petites construccions temporals, com les barraques de vinya, aixoplucs, margeres. La tècnica no era fàcil i era freqüent que la fessin grups de persones especialitzades en aquestes construccions que es desplaçaven als llocs on era necessari construir o refer algun element. Cronològicament es tendeix a datar-les entre el segle XVIII i la segona meitat del segle XIX. Època de l'expansió agrària degut a la gran demanda de vins i licors en el mercat, que es va mantenir en auge fins l'arribada de la fil·loxera a finals del segle XIX i la industrialització que van frenar la producció i com a conseqüència es modifiquen les condicions dels contractes de conreu que afectes especialment als rabassaires. Això provoca una caiguda en l'ocupació de rabassaires que seràn absorbits per la nova indústria tèxtil. Aquest increment de la producció vinícola va empènyer a bona part dels propietaris a roturar els boscos i a plantar mitjançant el sistema de feixes, camps i turons fins aleshores considerats marginals. Els pendents de les vessants de les muntanyes es van convertir en camps de conreu de les vinyes, amb parets de pedra que impedièren l'erosió del camp. Cada vinya tenia la seva barraca. La finalitat de les barraques era disposar d'un lloc per guardar les eines, alguns estris de cuina i el càntir d'aigua, i on els pagesos s'aixoplugaven de la pluja, feien la migdiada i a vegades dormien. Les barraques són de dimensions generalment petites, amb una alçada exterior que no supera els 3 metres i uns 2,60m interiors de mitjana. Generalment son cobertes amb volta i les portes són adintellades. La llinda generalment està formada per una llosa més gran i ben treballada. No és gaire freqüent la porta adovellada a la zona. Els marges de pedra seca constitueixen un model de paisatge molt característic del sud europeu. Tenen tan valor constructiu com paisatgístic. L'abandonament de l'ús està provocant la seva degradació i desaparició.

Bibliografia

Berral, A. (2001). Construccions rurals a la conca del riu Llobregat. XLIV Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos. Sant Vicenç de Castellet. Centre d'Estudis del Bages. Pp. 103-109. Soler, J.M. (1988). La tècnica de pedra seca. La construcció popular. Dovella, nº 29. Manresa.

